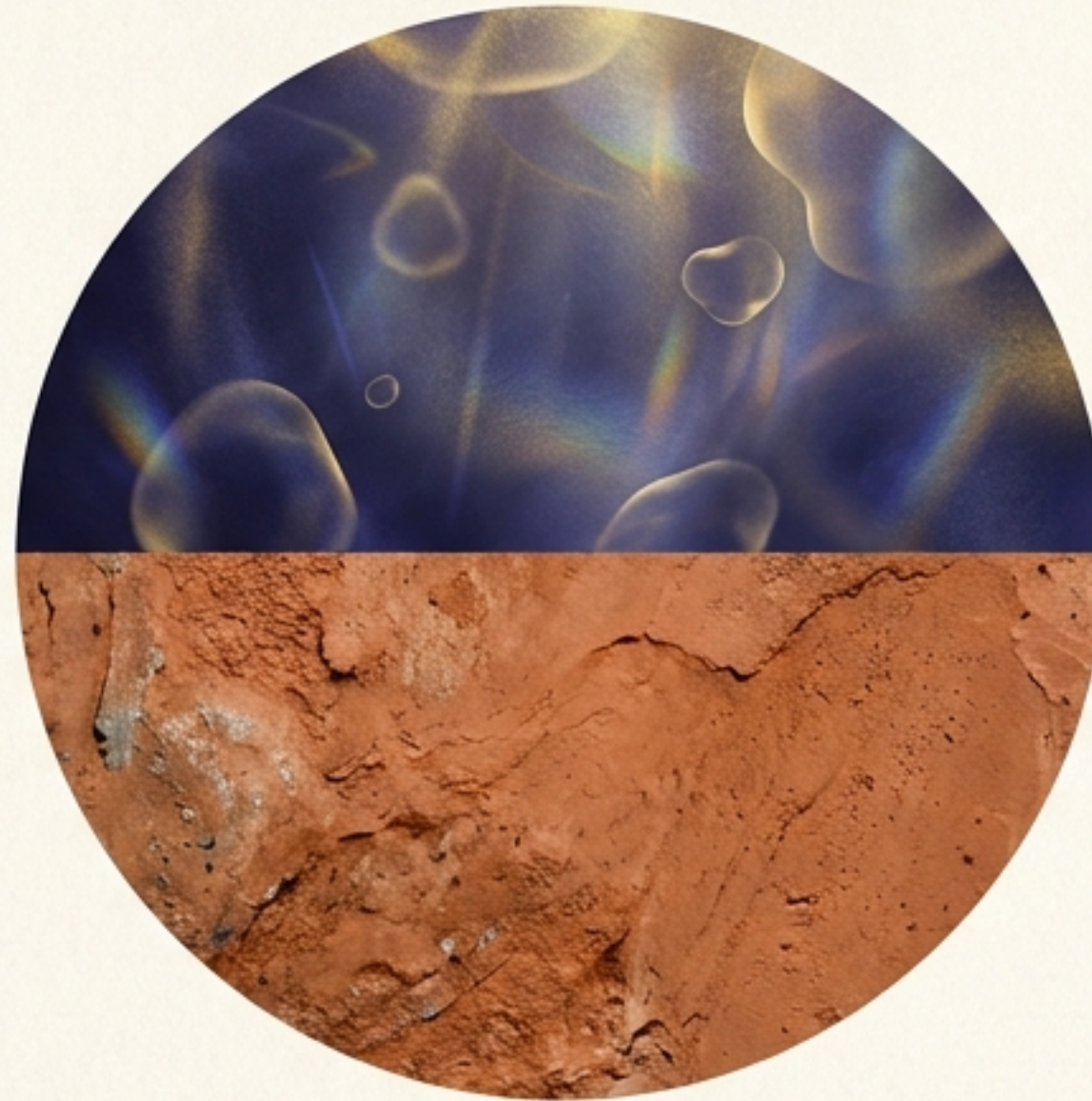

על אופייה הדואלי של האמונה היהודית

בין האידדיאה הצרופה לפרקטיקה הדתית/הקיומית

מאת: אודי הרשור

אמר רבי יהושע בן קרחה: למה קדמה 'שמע' ל'והיה אם שמע'?
אלא כדי שיקבל עליו על מלכות שמים תחילה, ואחר כך יקבל עליו על מצוות..

(משנה ברכות, פ"ב מ"ב)

פעולת שמים

וְלִקְחֹתִי דָגָנִי בְּעֵתוֹ
(הושע)

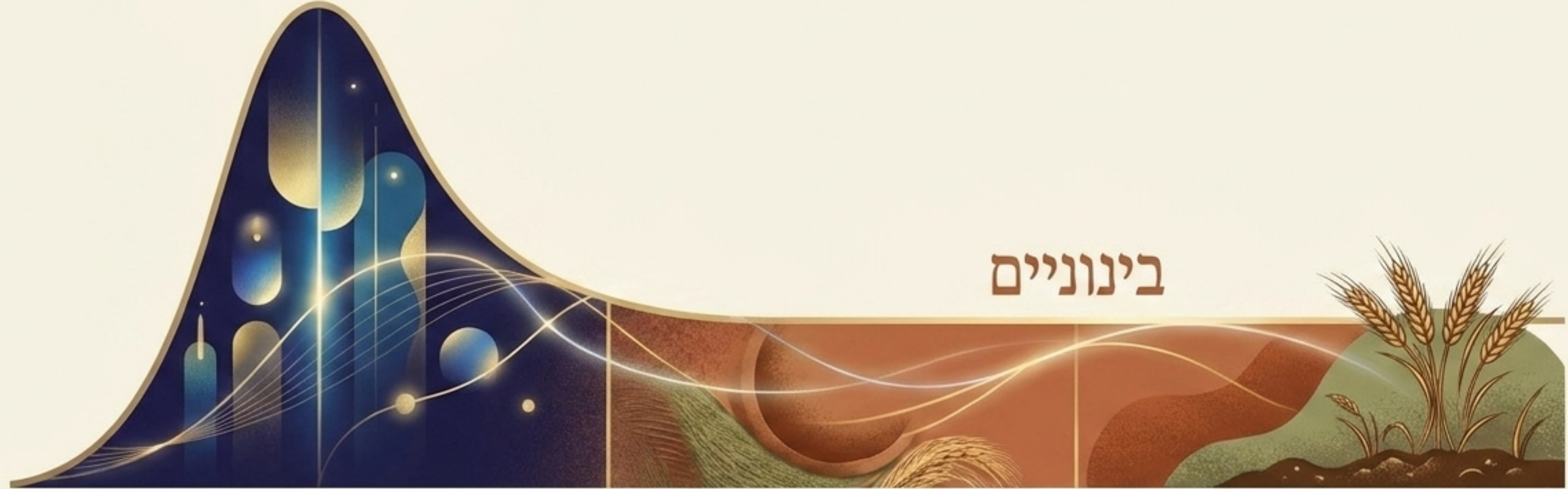

פעולת אדם

וְאִסְפֹּת דָגָנְךָ
(דברים)

התלמוד שואל: האם העבודה הטבעית סותרת את הרצון האלוהי?

צדיקים גמורים

בינוניים

רשב"י

אפשר אדם חורש... תורה מה תהא עליה?
דחייה מוחלטת של המציאות הטבעית.

רבי ישמעאל

הנהג בהן מנהג דרך ארץ
אביי: הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן.

חידוש התוספות: עושים רצונו של מקום בפרשה שניה כולל בתוכו
ממד של פשרה (אין עושים רצונו כ"כ) – זוהי היהדות היישומית ההמונית.

אזהר

משל הדגים:

התורה היא עצם אפשרות
הקיום (כי הוא חייב).

מסירות נפש:

בכל נפשך - אפילו נוטל את נשמתך.
נשמתך. רגע הוצאתו להורג הוא
שעת קריאת שמע.

קריסת הדואליות:

היה מאריך באחד עד שיצתה
נשמתו באחד. האידיאה
והיישום מתאחדים ללא פשרה.

רבי עקיבא נותר חקוק בפרשה הראשונה – המודל האולטימטיבי,
אך הבלתי-מושג להמון, של האמונה הצרופה.

פרשה ראשונה

מוחלט ובלתי מותנה:

שְׂמַע

אהבה כשלעצמה,
פנייה ליחיד:

וְאַהֲבַתָּ... בְּכָל לִבְבְּךָ

פרשה שנייה

מותנה ומסופח לעשייה:

וְהָיָה אִם שָׁמִיעַ

אהבה התלויה בעבודה פרקטית,
פנייה לרבים:

לְאַהֲבָה... וּלְעֵבֹדוּ...
וּלְעֵבֹדוּ בְּכָל לִבְבְּכֶם

חובת
השמיעה

חובת
האהבה

פרשה ראשונה

פנימית ורוחנית
(שכר מצווה מצווה):
וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה...
עַל לִבְכָּךְ

ציווי אישי קיומי
מתמיד:

וְדַבַּרְתָּ בָּם

פרשה שניה

ארצית וטבעית במרחב הריאלי:
וְנָתַתִּי מִטֶּר אֲרָצְכֶם...
וְאִסַּפְתִּי דַגְנְךָ

הוראה פדגוגית להנחלה
לדור הבא:

וְלַמִּדְתֶּם אֹתָם אֶת
בְּנֵיכֶם

התשואה

המסירה

המדבר:

טהרת האמונה האידיאית

אין חרישה וקצירה.

המן: אשר לא ידעת...
כי לא על הלחם לבדו
יחיה האדם.

ארץ ישראל

המטרה: הטמעת פלא הקיום
(פרשה ראשונה) כהכנה
מנטאלית לחיים הריאליים בארץ
ישראל (פרשה שניה).

הר סיני

וְהָהָר בּוֹעֵר בָּאֵשׁ... תְּמוּנָה
אֵינְכֶם רֹאִים זֹלָתִי קוֹל.

KEY INSIGHT

ההתגלות בסיני הייתה אבסורדית במכוון –
שלילה מוחלטת של הממשות. הלוחות
הראשונים הם האב-טיפוס של החיים במדבר,
אידיאה טהורה שאינה ניתנת ליישום ממושך.

ארץ ישראל

בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ.

ההתרסקות ההכרחית (חטא העגל)

הלוחות הראשונים:

"מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים... וְהַמִּכְתָּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא"

הטרגדיה האנושית:

העם דורש ממשות. בני אדם אינם מסוגלים להכיל נוכחות אלוהית כה רדיקלית ומופשטת ללא עוגן פיזי.

המשמעות:

האידיאה הטהורה (פרשה ראשונה) נועדה כביכול כביכול מראש להישבר במפגש עם המציאות הקיומית.

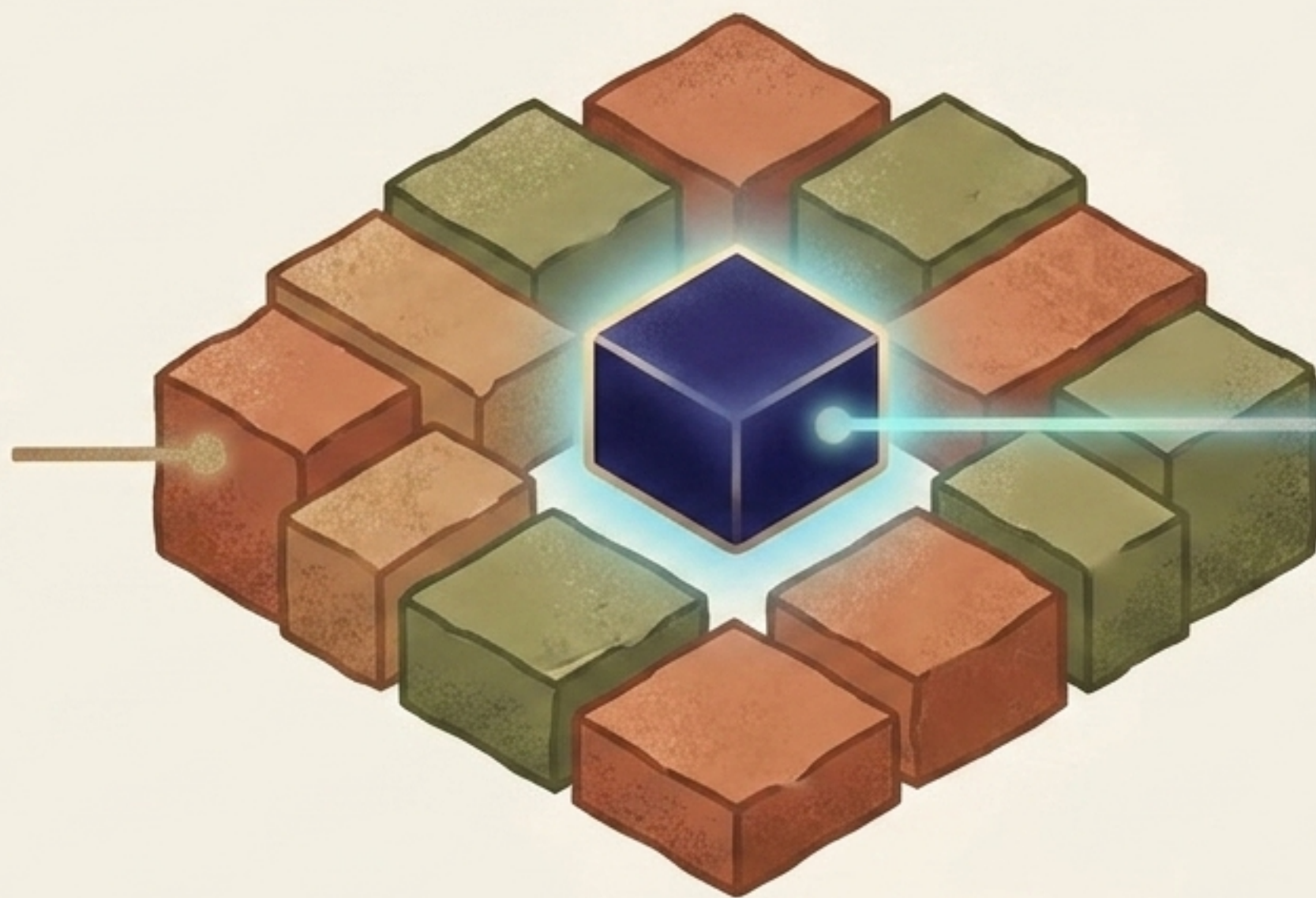
אמונה יישומית בת-קיימא

"וְכָתַבְתִּי עַל הַלְּחֹת"
(אידיאה אלוהית)

"פֶּסֶל-לֶךְ שְׁנֵי-לֹחֹת אֲבָנִים"
(חומר אנושי/טבעי)

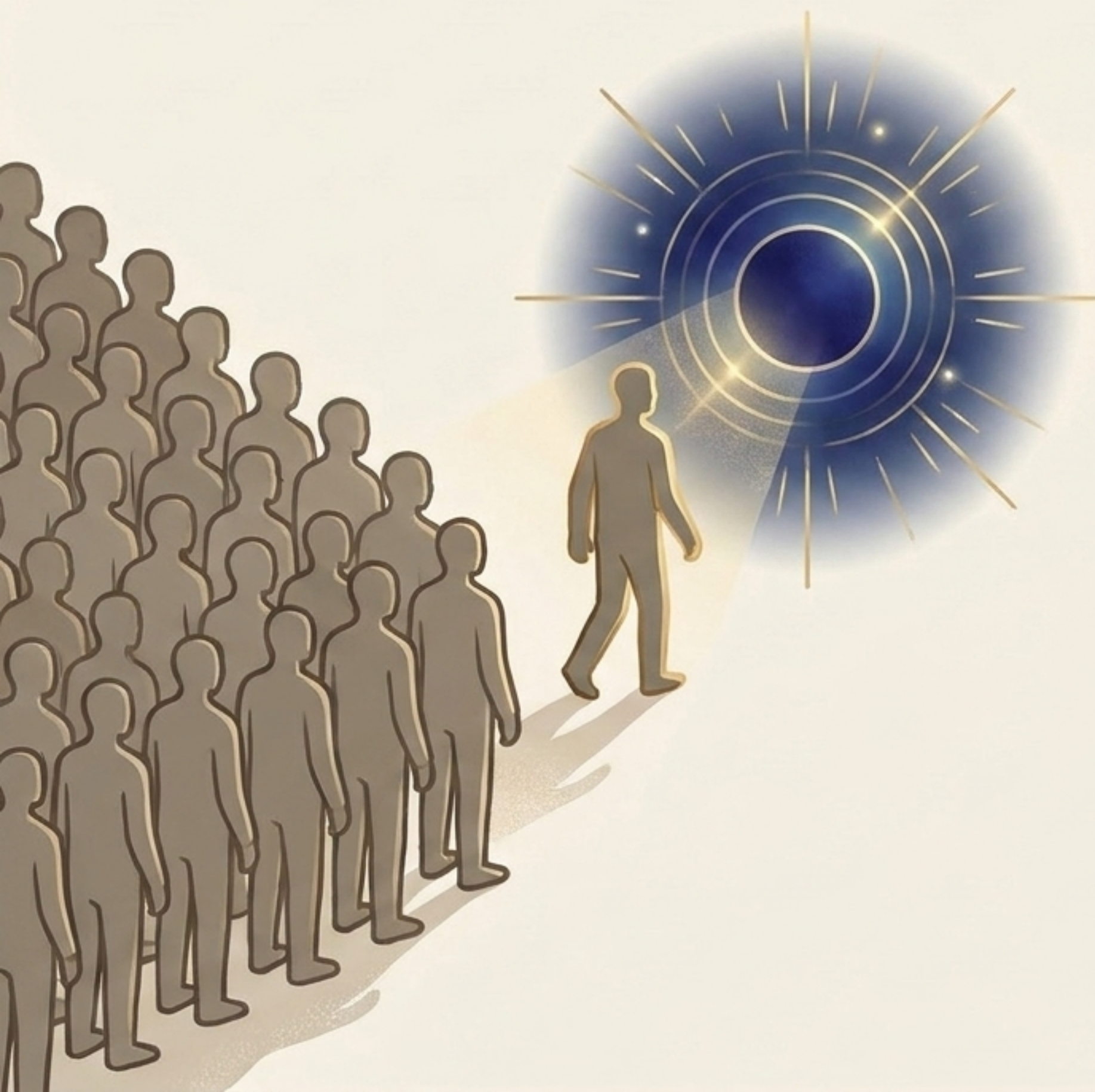
הלוחות השניים מייצגים את הפרשה השנייה של קריאת שמע. הם אלו שמסוגלים להחזיק מעמד משום שהם משלבים את הגילוי האלוהי בתוך החומר האנושי.

החיים בארץ:
טבע, נחלה,
חרישה וקצירה.

המדבר שבתוך
הארץ
(שבט לוי):
על-כּן לא-הָיָה לְלֹוִי
חֶלֶק וַנַּחֲלָה...
יְהוָה הוּא נַחֲלָתוֹ.

הלויים עומדים מחוץ לתנועת הזמן הריאלית (לַעֲמֹד לְפָנַי יְהוָה).
הם נושאי הארון, השומרים על תודעת הלוחות הראשונים.

הלוי האוניברסלי (חזון הרמב"ם)

"ולא שבט לוי בלבד, אלא כל איש ואיש
מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו...
לְהִיבָדֵל לַעֲמֹד לְפָנַי ה' לְשָׁרְתוֹ וּלְעַבְדוֹ..."
(רמב"ם, הלכות שמיטה ויובל י"ג)

פריקת עול החשבונות הרבים.
כל אדם יכול לבחור לחיות בגרסה האקס
כצנטרית והפלאית של פרשה ראשונה,
פרשה ראשונה, ולהיות הדהוד חי של
האידיאה הטהורה בתוך המציאות.

האמונה היהודית השלמה

האידיאה הצרופה (שמים)

פרשה ראשונה (שמע)

רשב"י / רבי עקיבא

40 שנות מדבר

הר סיני / לוחות ראשונים

שבט לוי

הפרקטיקה היישומית (ארץ)

פרשה שנייה (והיה אם שמע)

רבי ישמעאל (דרך ארץ)

ארץ ישראל (אסיפת דגן)

לוחות שניים
(אבן ואותיות)

כלל העם היהודי

האמונה היהודית אינה בוחרת צד אחד, אלא מחייבת את תנועת המטוטלת המתמדת ביניהם.